Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
YVES BOT
prezentate la 3 mai 2018 [1]

Cauza C-139/17 P

QuaMa Quality Management GmbH
împotriva

Oficiului Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală (EUIPO)

„Recurs – Marcă a Uniunii Europene – Regulamentul (CE) nr. 207/2009 – Regulamentul (CE) nr. 2868/95 – Opoziție formulată de titularul mărcii anterioare – Dreptul de a formula opoziție – Procedura de înregistrare a unui transfer al mărcii anterioare către un nou titular – Recurs în parte inadmisibil și în parte nefondat”

I. Introducere

1. Prezenta cauză are ca obiect un recurs formulat de societatea QuaMa Quality Management GmbH (denumită în continuare „recurenta”) împotriva Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 17 ianuarie 2017, QuaMa Quality Management/EUIPO – Microchip Technology (medialbo) (T-225/15, nepublicată, denumită în continuare „hotărârea atacată”, EU:T:2017:10), prin care Tribunalul a respins acțiunea formulată de aceasta împotriva Deciziei Camerei a patra de recurs a Oficiului Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală (EUIPO) din 19 februarie 2015 [2] privind o procedură de opoziție între Microchip Technology, Inc. (denumită în continuare „intervenienta”) și domnul Alexander Bopp.

2. În susținerea recursului formulat, recurenta invocă două motive întemeiate pe încălcarea, în primul rând, a articolului 41 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 207/2009 [3], care reglementează formularea unei opoziții la înregistrarea unei mărci, și, în al doilea rând, a articolului 8 alineatul (1) litera (b) din acest regulament, care definește condițiile în care există un risc de confuzie între mărcile în conflict.

3. În conformitate cu solicitarea adresată de Curte, prezentele concluzii se vor limita la analizarea primului motiv de recurs.

1 Limba originală: franceza.

2 Cauzele conexate R 1809/2014-4 și R 1680/2014-4.

3 Regulamentul Consiliului din 26 februarie 2009 privind marca Uniunii Europene (JO 2009, L 78, p. 1).

4. Dacă, la o analiză preliminară a dosarului, acest prim motiv părea să ridice o problemă de drept privind capacitatea intervenientei de a formula opoziție [articolul 41 din Regulamentul nr. 207/2009 și normele 15-19 din Regulamentul (CE) nr. 2868/95 [4]] în contextul unui transfer al mărcii anterioare către un nou titular (articolul 17 din Regulamentul nr. 207/2009 și norma 31 din Regulamentul nr. 2868/95), la examinare aprofundată a formulării acestui motiv reiese că recurenta nu reușește să dovedească nici vreo denaturare a faptelor și a elementelor de probă prezentate Tribunalului, nici vreo eroare de drept care ar afecta hotărârea atacată.

5. În cadrul prezentelor concluzii, vom propune așadar Curții să respingă primul motiv al acestui recurs, întemeiat pe o încălcare a articolului 41 alineatul (1) din Regulamentul nr. 207/2009, ca fiind în parte inadmisibil și în parte nefondat.

II. Istoricul litigiului și procedura în fața Tribunalului

6. Istoricul prezentului litigiu a fost descris în detaliu în hotărârea atacată, la care se face trimitere [5]. Elementele esențiale și necesare pentru înțelegerea prezentelor concluzii pot fi rezumate după cum urmează.

7. În cadrul acțiunii sale introduse la Tribunal, recurenta a invocat două motive.

8. În susținerea primului său motiv, recurenta a arătat că opoziția trebuia respinsă deoarece aceasta fusese prezentată în afara termenelor prevăzute la articolul 41 alineatul (1) din Regulamentul nr. 207/2009. Astfel, la momentul formulării opoziției, SMSC Europe GmbH era înregistrată ca titular al mărcii anterioare, iar nu intervenienta. Întrucât, la data expirării termenului de opoziție, intervenienta a depus numai o cerere de schimbare a numelui și a adresei, iar nu o cerere de înregistrare a transferului, aceasta nu ar fi avut astfel calitatea pentru a formula o opoziție în conformitate cu articolul 17 alineatul (7) și cu articolul 41 alineatul (1) din Regulamentul nr. 207/2009. În plus, recurenta susținea că cererea de schimbare a numelui și a adresei nu putea fi recalificată drept o cerere de transfer de către EUIPO, astfel cum ar fi demonstrat respingerea inițială a primei cereri de către divizia de opoziție și introducerea unei a doua cereri de către intervenientă.

9. Tribunalul a respins acest motiv.

10. Tribunalul a amintit, la punctele 18-27 din hotărârea atacată, principiile care stau la baza procedurii de opoziție, precum și condițiile necesare pentru introducerea unei cereri de înregistrare a unui transfer. Acesta a concluzionat, la punctul 29 din hotărârea atacată, referindu-se la dispozițiile prevăzute la articolul 17 alineatul (7) și la articolul 41 alineatul (1) din Regulamentul nr. 207/2009, că au dreptul să formuleze opoziție succesorii în drepturi care nu sunt încă înregistrați ca titulari, dar cărora le-a fost transferată marca anterioară, cu condiția ca EUIPO să fi primit cererea lor de înregistrare a transferului.

11. Considerând că intervenienta remediase efectiv viciile care afectau cererea de transfer, prezentată sub forma unei cereri de schimbare a numelui și a adresei, și prezentase probele cu privire la dreptul său de a formula o opoziție în termenul stabilit de EUIPO, Tribunalul a statuat, la punctul 35 din hotărârea atacată, că opoziția formulată în același timp cu cererea de schimbare a numelui și a adresei titularului mărcii anterioare fusese formulată în termenul stabilit, în sensul articolului 41 alineatul (1) din Regulamentul nr. 207/2009, având în vedere dispozițiile coroborate ale articolului 17 alineatul (7) din acest regulament și ale normei 31 alineatele (1) și (6) din Regulamentul nr. 2868/95.

4 Regulamentul Comisiei din 13 decembrie 1995 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 40/94 al Consiliului privind marca comunitară (JO 1995, L 303, p. 1, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 189).

5 A se vedea punctele 1-12 din hotărârea atacată.

12. Tribunalul a respins argumentul recurentei potrivit căruia cererea de schimbare a numelui și a adresei nu trebuia să fie recalificată ca cerere de înregistrare a transferului, considerând, la punctul 37 din hotărârea atacată, că EUIPO nu poate lua în considerare numai denumirea formală a cererii fără a ține seama de conținutul său. În această privință, Tribunalul a arătat mai întâi, la punctul 38 din hotărârea atacată, că din nicio dispoziție a Regulamentelor nr. 207/2009 și nr. 2868/95 nu reiese că utilizarea formularului corespunzător constituie o condiție prealabilă indispensabilă pentru validitatea unei cereri. În continuare, acesta a constatat, la punctul 39 din hotărârea atacată, că din cererea de schimbare a numelui și a adresei formulată de intervenientă reieșea în mod clar că aceasta avea în vedere o schimbare a titularului mărcii anterioare. În sfârșit, Tribunalul a considerat, la punctul 40 din hotărârea atacată, că înregistrarea de către divizia de opoziție a celor două cereri cu două numere diferite nu afecta în niciun fel concluzia potrivit căreia EUIPO era îndreptățit să examineze cererea de schimbare a numelui și a adresei, având în vedere conținutul clar al acesteia, ca o cerere de înregistrare a transferului.

13. Având în vedere aceste elemente, Tribunalul a considerat, la punctul 41 din hotărârea atacată, că EUIPO nu săvârșise nicio eroare interpretând cererea de schimbare a numelui și a adresei ca o cerere de înregistrare a transferului, în sensul articolului 17 alineatul (7) din Regulamentul nr. 207/2009.

14. La punctul 42 din hotărârea atacată, Tribunalul a statuat astfel că camera de recurs concluzionase în mod întemeiat că nu a existat o încălcare a articolului 41 alineatul (1) din Regulamentul nr. 207/2009 în cauza principală, întrucât intervenienta avea dreptul să formuleze o opoziție la 9 aprilie 2013, iar aceasta a fost introdusă în termenul stabilit.

15. În susținerea celui de al doilea motiv, recurenta a arătat că camera de recurs a EUIPO a încălcat articolul 8 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 207/2009 prin faptul că nu a apreciat în mod corect riscul de confuzie între mărcile în conflict.

16. Tribunalul a respins acest motiv după ce a examinat fiecare dintre criticile formulate de recurentă în ceea ce privește definirea publicului relevant, compararea semnelor în cauză și aprecierea riscului de confuzie între mărcile în conflict.

III. Procedura în fața Curții și concluziile părților

17. Prin cererea introductivă depusă la grefa Curții la 17 martie 2017, recurenta a formulat un recurs prin care solicită Curții anularea hotărârii atacate și, în cadrul evocării litigiului, anularea Deciziei Camerei a patra de recurs a EUIPO din 19 februarie 2015. Acest recurs se întemeiază pe două motive, în primul rând, pe încălcarea articolului 41 alineatul (1) din Regulamentul nr. 207/2009, iar, în al doilea rând, pe încălcarea articolului 8 alineatul (1) litera (b) din regulamentul menționat.

18. EUIPO solicită Curții, pe de o parte, respingerea recursului pentru motivul că acesta ar fi nefondat în totalitate și, pe de altă parte, obligarea recurentei la plata cheltuielilor de judecată.

19. De asemenea, intervenienta solicită Curții, pe de o parte, respingerea recursului pentru motivul că acesta ar fi inadmisibil în totalitate și, pe de altă parte, obligarea recurentei la plata cheltuielilor de judecată.

IV. Analiza primului motiv de recurs, întemeiat pe încălcarea de către Tribunal a articolului 41 alineatul (1) din Regulamentul nr. 207/2009

20. Prin intermediul primului motiv, recurenta reproșează în esență Tribunalului că a considerat că, având în vedere condițiile prevăzute la articolul 41 alineatul (1) din Regulamentul nr. 207/2009, intervenienta avea efectiv dreptul să introducă o cerere de opoziție la 9 aprilie 2013. Recurenta consideră în special că Tribunalul a pornit în mod greșit de la premisa potrivit căreia, la această dată, intervenienta a depus cererea corectă de înregistrare a schimbării titularului mărcii confundând cu această ocazie numai formularul.

21. Acest motiv poate fi interpretat ca întemeindu-se pe două critici.

22. În susținerea primei critici, recurenta reproșează Tribunalului că a denaturat faptele și elementele de probă care i-au fost prezentate și în special cererea de schimbare a numelui și a adresei depusă la 9 aprilie 2013 de către intervenientă, precum și cererea formulată de EUIPO în cadrul scrisorii pe care a adresat-o acesteia la 15 aprilie 2013.

23. În susținerea celei de a doua critici, recurenta consideră, în plus, că Tribunalul a săvârșit o eroare prin faptul că ar fi afirmat că depunerea formularului intitulat „*Recordal application*” (cerere de înregistrare) a furnizat suficiente dovezi privind transferul mărcii anterioare către un nou titular.

A. Cu privire la prima critică, întemeiată pe o denaturare a faptelor și a elementelor de probă care au fost prezentate Tribunalului

1. Argumentele părților

24. Recurenta reproșează Tribunalului că a denaturat faptele și elementele de probă care i-au fost prezentate și în special cererea de schimbare a numelui și a adresei depusă de intervenientă la 9 aprilie 2013, precum și cererea formulată de EUIPO în scrisoarea pe care a adresat-o acesteia la 15 aprilie 2013.

25. În ceea ce privește cererea de schimbare a numelui și a adresei formulată de intervenientă la 9 aprilie 2013, recurenta susține că aceasta nu putea să fie recalificată ca o cerere de înregistrare a transferului, întrucât aceasta din urmă ar fi fost examinată ca o cerere nouă. Astfel, EUIPO ar fi respins cererea de schimbare a numelui și a adresei la 9 iulie 2013, cerere care privea, în plus, toate cele paisprezece mărci ale SMSC Europe, și ar fi admis cererea ulterioară de înregistrare a unui transfer numai după expirarea termenului de formulare a unei opoziții, astfel cum ar reieși din conținutul scrisorii EUIPO adresate intervenientei la 19 iunie 2013 în care acesta preciza că cererea de înregistrare a transferului are data de 14 iunie 2013.

26. În ceea ce privește scrisoarea adresată de EUIPO intervenientei la 15 aprilie 2013[6], recurenta susține că Tribunalul a denaturat această scrisoare, considerând că EUIPO solicitase intervenientei, în acest cadru, „completarea formularului corespunzător pentru o cerere de înregistrare a transferului”[7]. Recurenta reproșează astfel Tribunalului că a prezentat situația de fapt din cauza principală în mod eronat, afirmând că EUIPO a acordat intervenientei un termen „pentru a prezenta dovezi cu privire la dreptul său de a formula opoziție, precum și pentru a remedia neregularitățile cu privire la cererea sa de înregistrare a transferului”[8]. Astfel, potrivit recurentei, EUIPO ar fi indicat, în realitate,

6 Recurenta face trimitere la scrisoarea din 14 aprilie 2013. Din situația de fapt din litigiul principal reiese că această scrisoare a fost trimisă la 15 aprilie 2013.

7 Această apreciere reiese din punctul 31 din hotărârea atacată.

8 Această apreciere reiese din punctul 32 din hotărârea atacată.

intervenientei doar că „se părea” că obiectul modificării îl constituia titularul, iar nu numele și adresa titularului înregistrat, și i-ar fi solicitat să prezinte „observații” în această privință. Recurenta susține că EUIPO nu era astfel sigur de modul în care trebuie să examineze cererea de schimbare a numelui și a adresei.

27. Prin urmare, Tribunalul ar fi efectuat în mod nelegal o interpretare prea extensivă a cererilor formulate de EUIPO.

28. EUIPO și intervenienta contestă toate aceste argumente.

2. Aprecierea noastră

29. Considerăm că prima critică este inadmisibilă, ținând seama de natura și de întinderea controlului jurisdicțional exercitat de Curte în cadrul unui recurs.

30. Astfel, rezultă dintr-o jurisprudență constantă că, potrivit articolului 256 alineatul (1) TFUE și articolului 58 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, recursul se limitează la chestiuni de drept și poate fi întemeiat pe motive care privesc lipsa de competență a Tribunalului, neregularități ale procedurii în fața Tribunalului sau încălcarea dreptului Uniunii de către acesta din urmă. În principiu, Tribunalul este, așadar, singurul competent, pe de o parte, să constate faptele, cu excepția cazului în care inexactitatea materială a constatărilor sale ar rezulta din înscrisurile aflate la dosar care i-au fost prezentate, și, pe de altă parte, să aprecieze aceste fapte. În acest context, Curtea poate exercita, în temeiul articolului 256 TFUE, numai un control asupra calificării juridice a acestor fapte și asupra consecințelor juridice care au fost stabilite de Tribunal pe baza acestora [9].

31. Astfel, Curtea nu este competentă să constate faptele și nici, în principiu, să examineze probele pe care Tribunalul le-a reținut în susținerea acestora. Prin urmare, din moment ce aceste probe au fost obținute în mod legal și au fost respectate principiile generale ale dreptului, precum și normele de procedură aplicabile în materia sarcinii și administrării probelor, numai Tribunalul are competența de a aprecia valoarea care trebuie să fie atribuită elementelor care i-au fost prezentate. Prin urmare, aprecierea faptelor nu constituie, cu excepția cazului denaturării acestor elemente, o problemă de drept supusă ca atare controlului Curții în cadrul unui recurs [10].

32. Atunci când un recurent susține că Tribunalul a denaturat faptele și elementele de probă care i-au fost prezentate, Curtea poate efectua un control jurisdicțional.

33. O denaturare există atunci când aprecierea faptelor și a elementelor de probă existente apare ca fiind vădit eronată, întrucât, potrivit jurisprudenței Curții, Tribunalul „a depășit în mod evident limitele unei aprecieri rezonabile” [11]. Pentru a demonstra existența unei asemenea denaturări, recurentul nu trebuie să se limiteze, așadar, la a propune o interpretare diferită de cea reținută de Tribunal, ci trebuie să indice în mod precis elementele care ar fi fost denaturate de Tribunal și să demonstreze erorile de analiză care, în aprecierea sa, ar fi condus Tribunalul la această denaturare. În sfârșit, o astfel de denaturare trebuie să reiasă în mod evident din înscrisurile dosarului, fără a fi necesar să se efectueze o nouă apreciere a faptelor și a probelor care au fost prezentate, nici să se recurgă la noi elemente de probă.

34. Pe baza acestor principii și a acestei jurisprudențe, prima critică amintită nu este, în opinia noastră, admisibilă.

9 Hotărârea din 19 aprilie 2012, Tomra Systems și alții/Comisia (C-549/10 P, EU:C:2012:221, punctul 25 și jurisprudența citată).

10 Hotărârea din 19 aprilie 2012, Tomra Systems și alții/Comisia (C-549/10 P, EU:C:2012:221, punctul 26 și jurisprudența citată).

11 Hotărârea din 19 decembrie 2013, Siemens și alții/Comisia (C-239/11 P, C-489/11 P și C-498/11 P, nepublicată, EU:C:2013:866, punctul 44).

35. Desigur, recurenta identifică cu precizie elementele care, în opinia sa, au fost denaturate de Tribunal, și anume cererea de schimbare a numelui și a adresei depusă de intervenientă la 9 aprilie 2013, precum și cererea formulată de EUIPO în cadrul scrisorii adresate de acesta intervenientei la 15 aprilie 2013. Cu toate acestea, recurenta nu reușește să stabilească o denaturare a acestor elemente, argumentele pe care le invocă fiind, în opinia noastră, insuficiente pentru a demonstra că Tribunalul a depășit în mod vădit limitele unei aprecieri rezonabile, astfel cum impune jurisprudența Curții.

36. În ceea ce privește argumentele recurentei privind o pretinsă denaturare a cererii de schimbare a numelui și a adresei, formulată de intervenientă la 9 aprilie 2013, se impune constatarea că recurenta urmărește, în realitate, să obțină o simplă reexaminare a argumentelor pe care le-a prezentat în fața Tribunalului. Astfel, aceasta se limitează să repete argumentele pe care le-a invocat deja în fața Tribunalului pentru a obține o nouă apreciere a faptelor, care nu este, astfel cum am văzut, de competența Curții [12].

37. În ceea ce privește argumentele recurentei referitoare la o pretinsă denaturare a scrisorii adresate de EUIPO intervenientei la 15 aprilie 2013, recurenta își concentrează, în realitate, criticile pe maniera în care Tribunalul a apreciat conținutul acestei scrisori, propunând o interpretare diferită de cea reținută de acesta din urmă. Ea efectuează astfel propria apreciere a faptelor și a elementelor de probă prezentate Tribunalului, însă nu reușește să demonstreze, în opinia noastră, că analiza acestuia este vădit eronată.

B. Cu privire la a doua critică, întemeiată pe o apreciere eronată a probei referitoare la dreptul intervenientei de a formula o opoziție

1. Argumentele părților

38. În susținerea celei de a doua critici, înțelegem că recurenta critică analiza Tribunalului care figurează la punctul 30 din hotărârea atacată.

39. La acest punct, Tribunalul a arătat că:

„30. În speță, este cert că intervenienta a formulat în fața EUIPO cererea [de schimbare a numelui și a adresei] din 9 aprilie 2013 împreună cu opoziția sa, care a fost introdusă în termenul prevăzut în acest scop. Informațiile enumerate la norma 31 [alineatul] (1) literele (a)-(d) din Regulamentul nr. 2868/95, care trebuie să figureze într-o cerere de transfer, reieșeau din actul de opoziție și din cererea [de schimbare a numelui și a adresei] din 9 aprilie 2013. *Lipsea numai o dovadă suficientă cu privire la transfer*, în conformitate cu norma 31 alineatul (5) din Regulamentul nr. 2868/95 și cu partea E secțiunea 3 capitolul 1 punctul 3.5 din Orientările [privind procedurile în fața] EUIPO[[13]].” [14]

40. Recurenta consideră că era inexact să se afirme că depunerea formularului intitulat „*Recordal application*” (cerere de înregistrare) furniza dovada suficientă privind transferul mărcii anterioare către un nou titular. În opinia acesteia, administrarea probelor impunea ca intervenienta să demonstreze că transferul fusese efectuat într-adevăr în termenul de opoziție, iar nu după expirarea acestuia. Or, potrivit recurentei, nici formularul „*Recordal application*” (cerere de înregistrare), nici alt înscris de la dosar nu ar permite să se prezinte o dovadă în acest sens.

41. EUIPO și intervenienta contestă toate aceste argumente.

12 A se vedea în special Hotărârea din 7 ianuarie 2004, Aalborg Portland și alții/Comisia (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P și C-219/00 P, EU:C:2004:6, punctul 51, precum și jurisprudența citată).

13 Denumite în continuare „Orientările EUIPO”.

14 Sublinierea noastră.

2. Aprecierea noastră

42. Considerăm că această a doua critică trebuie respinsă ca nefondată.

43. Astfel, aceasta se întemeiază pe o interpretare eronată a punctului 30 din hotărârea atacată. La acest punct, Tribunalul s-a limitat să evidențieze faptele care, după cum demonstrează utilizarea expresiei „este cert” în partea introductivă a punctului amintit, erau stabilite între părți și nu făceau obiectul vreunei contestații între ele. Constatând că „[l]ipsea numai o dovadă suficientă cu privire la transfer, în conformitate cu norma 31 alineatul (5) din Regulamentul nr. 2868/95 și cu partea E secțiunea 3 capitolul 1 punctul 3.5 din Orientările EUIPO”, Tribunalul a luat pur și simplu act de dispozițiile prevăzute la norma 31 alineatele (1) și (5) din Regulamentul nr. 2868/95, precum și de Orientările EUIPO și nu a afirmat în niciun fel că, prin depunerea formularului „*Recordal application*” (cererea de înregistrare), intervenienta furnizase dovezi suficiente ale transferului impuse, după cum se pretinde, de EUIPO. Problema dacă depunerea unui asemenea formular constituia o dovadă suficientă în ceea ce privește dreptul intervenientei de a formula o opoziție, în sensul acestor dispoziții, nu a fost invocată în fața Tribunalului și nu a fost discutată.

44. Chiar dacă acest punct ar fi fost invocat în mod expres în fața Tribunalului, constatăm că recurenta nu contestă faptul că informațiile enumerate la norma 31 alineatul (1) literele (a)-(d) din Regulamentul nr. 2868/95, care trebuie să figureze într-o cerere de transfer, reieșeau deja din actul de opoziție și din cererea de schimbare a numelui și a adresei formulată la 9 aprilie 2013, astfel cum a subliniat Tribunalul la punctul 30 din hotărârea atacată. Dacă, în cadrul considerațiilor sale, recurenta face, în plus, trimitere la „administrarea probei”, subliniem că aceasta nu contestă nici interpretarea sau aplicarea de către Tribunal a normei 31 alineatele (1) și (5) din Regulamentul nr. 2868/95, precum și partea E secțiunea 3 capitolul 1 punctul 3.5 din Orientările EUIPO și în special a normei 31 alineatul (5) din regulamentul menționat, din care reiese în mod clar că semnarea cererii de înregistrare a transferului de către titularul înregistrat al mărcii anterioare și de către succesorul său în drepturi constituie o dovadă suficientă a transferului, în sensul articolului 17 din Regulamentul nr. 207/2009. Deși recurenta încearcă astfel să explice motivele pentru care dovada transferului era, în opinia sa, insuficientă pentru a demonstra dreptul intervenientei de a formula opoziție, ea nu identifică nicio eroare de drept care ar afecta hotărârea atacată.

45. Având în vedere aceste elemente, considerăm, în consecință, că această critică este nefondată.

46. Având în vedere toate aceste considerații, apreciem că primul motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 41 alineatul (1) din Regulamentul nr. 207/2009, este, așadar, în parte inadmisibil și în parte nefondat.

V. Concluzie

47. Având în vedere considerațiile care precedă, propunem Curții să se pronunțe după cum urmează:

Primul motiv de recurs este în parte inadmisibil și în parte nefondat.